

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุดดังนี้ คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ด้านการกระตุ้นทางปัญญามีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด ด้านการสร้างแรงบันดาลใจมีพฤติกรรมในระดับมาก ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีพฤติกรรมในระดับมาก

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความไม่ตรีต่อผู้ร่วมงานทุก และผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยความยุติธรรม

1.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมากที่สุดและอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นเป้าหมายของการทำงานและวางแผนในอนาคตได้อย่างชัดเจน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายมี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพูดถึงอนาคตอย่างคนมองโลกในแง่ดี

1.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งข่าวสารความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้ร่วมงานทราบสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำให้ผู้ร่วมงานศึกษาปัญหาความต้องการของผู้เรียน และ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำงานให้ สำเร็จตามที่กำหนดไว้

1.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด และ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงาน ได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความชื่นชมในความสามารถและผลงานของผู้ร่วมงาน คือผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานตามความสามารถของผู้ร่วมงาน และ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความสามารถในการทำงานและมีความรับผิดชอบ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพยายามตอบสนองความต้องการของผู้ร่วมงานแต่ละคน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษaxonแก่น เขต 5 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านพบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษaxonแก่น เขต 5 จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทุก ๆ ด้าน เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นที่ยอมรับของบุคลากร มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานสิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือยึดประชาธิปไตยเป็นหลักและบริหารงานยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมให้มากที่สุด เสียสละ

ประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมในการปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กร

3.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างทั่วถึงเป็นธรรม ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน มีภาวะผู้นำต่อการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด และปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

3.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นำกระบวนการ PDCA กระตุ้นทางปัญญาเพื่อแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และใช้กระบวนการบริหารงานแบบ RBM และ KM ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ทำให้งานดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน มอบหมายงานตามความ

เหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขและ
เรื่องงานของบุคลากรเป็นรายบุคคล มีการนิเทศติดตามการทำงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
อย่างเป็นกัลยาณมิตรทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติ และเน้นคุณภาพของงาน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีประเด็นสำคัญที่ควร
นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสนับสนุนด้านต่าง ๆ ให้
ความเสมอภาคให้ทุกคนมีส่วนร่วม ครูได้รับการแนะนำให้ศึกษาต่อเพื่อการพัฒนาตนเอง
โรงเรียนส่งเสริมการอบรมและมีการติดตามประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเอาใจใส่ครู
และบุคลากรเป็นรายบุคคลเพราะผู้บริหารยอมรับในความแตกต่างของบุคลากรดูแลเอาใจใส่
ผู้ร่วมงานการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นกัลยาณมิตร มอบหมายงานในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน
อย่างชัดเจนตามความรู้ ความสามารถและความถนัด ให้ความสำคัญและความยุติธรรมต่อ
ผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาคสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัญชัย พูลเจริญ (2548 : 110 – 111) ได้
ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็ญเขต 1 พบว่าความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ใน
ระดับมากที่สุด และสอดคล้องงานวิจัยของ ชวัญชัย หอมยามเย็น (2548 : 70) ศึกษาภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ศักยภาพของแต่ละบุคคลไม่
เหมือนกันและไม่เท่ากัน ผู้บริหารได้คำนึงถึงจุดสำคัญจุดนี้ ทำให้ผู้บริหารรู้จักตัวตนของแต่ละ
บุคคลเพื่อวางแผนการดำเนินงาน มีการมอบหมายงานได้เหมาะสมกับบุคคลมากขึ้น
ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรใน โรงเรียนได้พัฒนาตนเอง โดยการส่งเสริมการอบรม
ศึกษาเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงที่สุดในการปฏิบัติงาน

ผลการอภิปรายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

ซึ่งเป็นด้านที่มีระดับพฤติกรรมต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและงานวิชาการเป็นหลัก ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การนิเทศ ติดตามกำกับและประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ จึงไม่ค่อยสนใจถึงความต้องการของผู้ร่วมงานแต่ละคน ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน เป็นพฤติกรรมผู้นำที่แสดงในผลงานมากกว่าในเรื่องของ คนในองค์กร ไม่เป็นที่ศรัทธายอมรับของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งงาน จะมีพฤติกรรมของหัวหน้าที่มุ่งให้ลูกน้องทำแต่งงานหวังความสำเร็จของงานเป็นใหญ่ ทำให้ความสนใจในผู้ร่วมงานมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชัย หอมยามเย็น (2548 : 70) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการคำนึง ถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา การใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีบริบทที่ใกล้เคียงกัน นโยบายเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแนวเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหาร สถานศึกษา เห็นว่ามีการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอน เป็นเพราะปัจจุบันสถานศึกษาทั้ง 3 ประเภทนั้นได้เปลี่ยนแปลงจากสถานะเดิม ได้ถูกเปลี่ยนแปลง ไปตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ 2546 ถือเป็นการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานทั้งหมด ผู้บริหารสถานศึกษา ทุกประเภทได้รับการศึกษาและพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ตามกฎของ ก.ค.ศ. จึงทำให้ภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 31-35) โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนด โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาชั้น เพื่อสนองนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) พร้อมทั้งได้กำหนด โครงการอบรมผู้บริหารการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายแนวทางปฏิบัติงานทักษะการปฏิบัติงานใน

หน่วยงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบและเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนในภาวะผู้นำเชิงอุดมคติ คือ สามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความศรัทธาในตัวผู้บริหารอย่างแท้จริง จนกระทั่งผู้ใต้บังคับบัญชามีความภูมิใจที่ได้เป็น ผู้ร่วมงาน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่าด้านการสร้างแรงบันดาลใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย ขนิษฐา สิทธิจินดา (2552 : 74-75) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ทั้งสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ต่างมี หน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน ลักษณะการบริหารงานเหมือนกันและมีงานแบ่งเป็น ฝ่ายที่เหมือนกัน ต่างกันที่มีบุคลากรสอนตรงตามวุฒิการศึกษา แต่บางสถานศึกษามีบุคลากร สอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาที่มาเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่ย่อมมีระบบการบริหารจัดการที่ คล่องตัวในการบริหารงานภายในสถานศึกษาของตนเอง จึงอาจทำให้ระบบการจัดการบริหาร ตนเองเกิดความแตกต่างกัน แต่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ไม่ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนี้คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และต้องทุ่มเทเสียสละเวลา ความรู้ ความคิดเพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

1.2 ผลของการวิจัยสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนและเป็นกรอบชี้แนะทางการอบรมพัฒนาผู้บริหารในสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ที่ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับพฤติกรรมต่ำที่สุดกว่าด้านอื่น ๆ นั้นอาจจะทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน่วยงานลดลง หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะองค์กรจะขับเคลื่อนได้ ผู้บริหารควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายของสถานศึกษาและควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียนให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรให้ความสำคัญกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่าให้ความสนใจกับงานให้ความไว้วางใจผู้ร่วมงาน สร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจเพื่อให้ทุกคนพัฒนาตนเอง

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นรายบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการศึกษา